

Lãnh đ o Trung Quốc đã ph i đ i m t v i s bùng n c a s b t m n c a dân chúng v nhi u v n đ

t ô nhi m môi tr ng, tranh ch p lao đ ng, cho t i n n chi m đ t đ t đ i b a b i. Nhi u nhà phân tích cho r ng qu c gia có n n kinh t i n hàng th nhì th gi i này đang đ ng b v c c a m t cu c kh ng ho ng v quy n cai tr .

M t ng i đ i đ i d n dân làng Ô Kh m đ ng trên thang nói chuy n v i dân làng trong khi m t cu c b i u tình đang d n ra

Trung Quốc trong nh ng năm g n đây, m i năm có g n 200.000 v r i lo n xã h i x y ra trên c n n c, trong đó có ch ng 2/3 là phát sinh t n n t ch thu đ t đ i b a b i. Nh ng v gây r i t p th --Trung Quốc g i là “s ki n qu n chúng”, đã tr thành m t v c mà nói theo cách nói Vi t Nam hi n nay là “chuy n th ng ngày huy n”.

Tuy nhiên, nh ng ng i dân làng Ô Kh m trong t nh Qu ng Đông m i đây đã làm đ c m t v c mà nhi u ng i tr c đó đã không làm đ c: đó là bu c Đ ng C ng S n Trung Quốc ph i r i kh i ngôi làng c a mình – ít nh t là trong m t kho ng th i gian ng n.

Dân chúng ở ngôi làng đánh cá có số dân ở dưới 20.000 người này đã bày tỏ sự căm phẫn khi tháng 9 năm ngoái trước khi đi u mà họ cho là sự cướp bóc của các quan chức địa phương với những công ty phát triển địa phương để chiếm đoạt đất đai của họ. Họ đã xông vào trụ sở chính quyền thôn, xung đột với cảnh sát và đòi đi u đình chỉ chính quyền cấp cao hơn. Viên bí thư Đảng ở đây đã phải bỏ trốn.

Tuần trước nhà chức trách đã câu hỏi 5 dân làng trong toán đi u đình chỉ và tìm cách giành lấy quyền kiểm soát ngôi làng, nhưng không thành công.

Hồi đầu tuần này, tình hình trở nên căng thẳng hơn sau cái chết của ông Tiệt Cẩm Ba, một người trong số 5 người bị bắt. Nhà chức trách nói rằng ông này qua đời vì bệnh tim nhưng dân làng nói rằng người nhân viên cảnh sát đánh chết.

Trong cuộc phỏng vấn qua điện thoại với báo chí ở Hồng Kông, người con gái lớn của ông Tiệt cho biết cô đã trông thấy xác của cha cô hôm chết và trên người ông đầy những vết roi.

Trong vài ngày nay, giữa lúc ngôi làng này bị cảnh sát bao vây, ngày nào dân chúng ở đây cũng tỏ hope để phần đi và hô to những khẩu hi vọng “nó máu phải trở về máu”.

Ông Malcolm Moore, một nhà báo của tờ Telegraph ở Anh, là một trong các ký giả Tây phương đầu tiên tới làng Ô Khảm để tường thuật về nơi lo ngại này trong lúc truyền thông Trung Quốc hoàn toàn im lặng. Ông Moore cho đài VOA biết rằng dân làng chỉ muốn đòi hỏi công lý chứ không đòi hỏi cách chính trị. Ông nhận định:

"Tôi nghĩ rằng những vụ việc như thế này luôn luôn là vì tiền bạc, luôn luôn là vì đất đai. Đây không phải là một phần của một phong trào dân chủ rộng lớn hơn. Đây không phải là một mưu toan để lật đổ bất kỳ một ai. Dân làng ở đây bày tỏ sự tin tưởng vào chính quyền trung ương và họ chỉ muốn nói lên một điều là chính quyền địa phương đã không giữ kỷ luật những mối bất bình của họ một cách thỏa đáng."

Tuy nhiên, theo nhn đnh c a Ti n sĩ La Ti u B ng, giáo s kinh t c a Đ i h c Tri t Giang, Ch t ch H C m Đào đã không làm gì nhi u trong 10 năm qua đ ki m soát các chính quy n đ a ph ng, khi n cho Trung Qu c gi đ y ph i đ i m t v i m t cu c kh ng ho ng v quy n cai tr .

Ông cho bi t thêm r ng v n đ này s đ ng đ u ngh tr nh làm vi c c a Phó Ch t ch T p C n Bình khi ông lên thay ông H C m Đào làm T ng bí th Đ ng C ng S n Trung Qu c vào năm t i. Ông La Ti u B ng nói:

"T t c nh ng v n đ nh v n đ môi tr ng, v n đ giáo d c, và v n đ d ch v công ích đã tích lũy trong h n m t th p niên qua, ch không ph i bây gi m i xu t hi n. Tôi nghĩ r ng m i ng i ai n y đ u nh n th c đ c là kh ng ho ng s p x y ra và gi i lãnh đ o m i s ph i đ ng ra gi i quy t."

Giáo s H Tinh Đ u c a Đ i h c K thu t B c Kinh cũng có m t nh n xét t ng t . Ông nói v i đài VOA nh sau:

"Trung Qu c đang ti n vào m t th i k có nhi u m i r i ro đ c bi t to n. Không ph i ch là m t th i k c a nh ng m i r i ro thông th ng. Tôi e r ng n u chính ph trung ng không áp đ ng các bi n pháp đ gi i quy t v n đ m t cách th a đáng thì ch trong vòng 4 ho c 5 năm t i đây tình hình trên c n c s v t kh i t m ki m soát."

Nh ng v gây r i t p th Trung Qu c trong năm nay có nh ng v qui mô n và đ c nhi u ng i chú ý nh v kháng thu t thành ph Ch c Lý t nh Tri t Giang h i tháng 10, v xu ng đ ng ch ng đ i n n ô nhi m c a m t nhà máy hóa ch t thành ph Đ i Liên h i tháng 8.

Nh ng "s ki n qu n chúng" này đã x y ra trong lúc có nhi u đ u hi u cho th y kinh t Trung Qu c đang b t đ u xu ng đ c và đ i s ng c a ng i dân bình th ng đã tr n nên kh s h n tr c.

Bà Bonnie Glaser, m t chuyên gia v Trung Qu c c a Trung tâm Nghiên c u Chi n l c Qu c t Washington, cho bi t r ng m t m i lo ng i n c a gi i lãnh đ o Trung Nam H i hi n nay là kinh t s b trì tr trong năm 2012. Bà nói:

"Tôi nghĩ rằng giới lãnh đạo Trung Quốc đang cảm thấy bất an, cảm thấy lo lắng rất nhiều về tình hình trong nước, và sẽ tăng cường chính sách an ninh kinh tế, trong lúc những vấn đề liên xã hội xảy ra mỗi ngày một nhiều, bất mãn của người dân ngày càng tăng và có thể trở nên tồi tệ hơn nữa vì tình hình kinh tế bất xu hướng cải thiện."

Thời khi những cuộc nổi dậy đòi dân chủ bắt đầu bùng ra ở nhiều quốc gia Trung Đông và Bắc Phi hiện đầu năm nay, nhà cầm quyền Cộng Sản ở Bắc Kinh đã tìm kiếm cách để ngăn chặn những hoạt động mà họ cho là có thể dẫn tới một cuộc "Cách mạng Hoa nhài" ở Trung Quốc.

Hàng loạt các nhân vật tranh đấu cho dân quyền và những văn nghệ sĩ, trí thức không tán đồng đồng lòng lên tiếng phản đối các biện pháp đàn áp đã bị kết án tù hoặc bị giam lỏng thông qua biện pháp đặc biệt gọi là "củng cố chế độ tập trung".

Bà Sophie Richardson, một chuyên gia về Trung Quốc của tổ chức theo dõi nhân quyền Human Rights Watch ở Washington, nói rằng chính phủ ở Bắc Kinh hiện nay vẫn còn có thể dè dặt những vấn đề liên xã hội một cách có hiệu quả, thông qua việc đàn áp và đe dọa.

Tuy nhiên bà nói rằng đây chỉ là một cách giới quy tắc tạm bợ. Bà cho rằng về lâu về dài Trung Quốc cần phải xây dựng một hệ thống pháp luật và công bằng để người dân có thể dựa vào đó mà giới quy tắc những vấn đề tranh chấp trong xã hội và những vấn đề tranh chấp giữa người dân với chính quyền, thay vì phải dựa vào những hành động quá khích như ở làng Ô Khẩu.